

**Vlaamse
Regering**

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van op enen (stam) gezette gespijkerde meidoorn met wegkapel in Veurne (Avekapelle)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van Veurne, gegeven op 1 maart 2016, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van het departement van de Vlaamse overheid, bevoegd voor leefmilieu, natuur en energie, gegeven op 2 maart 2016, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij niet tijdig is meegedeeld en dus geacht wordt gunstig te zijn;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 10 maart 2016, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende het waarderend onderzoek voor de op enen (stam) gezette meidoorn als spijkerboom met wegkapel, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het administratief dossier;

Overwegende de wetenschappelijke waarde van de op enen (stam) gezette meidoorn als spijkerboom met wegkapel die als volgt wordt omschreven:

De op enen (stam) gezette meidoorn is vrij zeldzaam omwille van zijn omvang. Het betreft één van de dikste op stam gezette meidoorns van Vlaanderen en de op twee na dikste geregistreerde meidoorn van West-Vlaanderen;

Overwegende de historische waarde van de op enen (stam) gezette meidoorn als spijkerboom met wegkapel die als volgt wordt omschreven:

De gedateerde wegkapel uit het midden van de 19de eeuw, beschaduwd door een op enen (stam) gezette meidoorn, is een herkenbaar voorbeeld van een samenstel uit een agrarisch cultuurlandschap, waarin landgebruik, houtgebruik en devotie nog steeds afleesbaar zijn;

Overwegende de architecturale waarde van de op enen (stam) gezette meidoorn als spijkerboom met wegkapel die als volgt wordt omschreven:

De wegkapel in eenvoudig, streekgebonden, witgekalkt baksteenwerk is, als tegenhanger van eerder talrijk voorkomend rijkelijk religieus erfgoed, een fraai voorbeeld van bescheiden, agrarisch gebonden religieus erfgoed;

Overwegende de volkskundige waarde van de op enen (stam) gezette meidoorn als spijkerboom met wegkapel die als volgt wordt omschreven:

De op enen (stam) gezette meidoorn is een zeldzaam voorbeeld van een gespijkerde boom, mogelijk een spijkerboom, waarin spijkers of nagels, soms met een bijhorende melding, worden gedreven met de bedoeling een boodschap over te brengen en hiervoor een oplossing af te smeken,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument: de op enen (stam) gezette meidoorn (*Crataegus monogyna*) met inbegrip van een cirkelvormige zone met een straal van 6 meter rond de boom, Avekapellestraat zonder nummer, bekend ten kadaster 2de afdeling, sectie A, perceelnummers 81G (deel), 86V, 87H (deel) en deel uitmakend van het openbaar domein.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden: wetenschappelijke waarde, historische waarde, architecturale waarde en volkskundige waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

De kleine boom heeft een omtrek van 1,44 m op een hoogte van 1,50 m. De totale hoogte bedraagt 5,50 m en is gevorkt op een hoogte van 3,2 m. De diameter van de boomkruin bedraagt circa 5 m (2015).

Aan de westzijde van de boom zijn twee stambeschadigingen waarin telkens grote spijkers zijn ingedreven. Het betreffen in totaal 12 spijkers die naar vorm (platte kop) en afmeting (circa 10 centimeter) opvallend gelijkvormig zijn. Het feit dat de nagels éénvormig zijn, doet vermoeden dat deze boom een individueel gebruik als spijkerboom kent. Tot op heden kon geen nadere bewijsvoering voor het gebruik als spijkerboom worden aangetoond.

De wegkapel is een witgekalkt bakstenen gebouwtje onder zadeldak, afgedekt met Vlaamse pannen. In de frontgevel zijn de data 1857 en 185. (vermoedelijk 1859) afleesbaar. De kapel heeft een getoogde deuropening onder beschilderde strekse latei, gevat tussen lisenen. De rechthoekige kozijn deur is verdiept met getralied bovenvak. Het is niet bekend aan wie de kapel is toegewijd en of er een ingeburgerde streekbenaming is, noch door wie de kapel is opgetrokken.

Het samenstel van kapel met kapelboom die de kapel overschaduwet, gelegen aan een landelijke hoofdweg en een insteekweg, in een overwegend open en nog steeds agrarisch gebruikt landschap is nog zeer herkenbaar en afleesbaar. De bescheiden architectuur van de weggapel, opgetrokken in eenvoudig, streekgebonden, witgekalkt baksteenwerk, is kenmerkend voor een agrarisch gebonden religieus erfgoed.

Art.3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

De op enen (stam) gezette meidoorn dient als opgaande boom te worden beheerd. De recent uitgescheurde tak maakt dat de kroon mogelijk niet meer in evenwicht is. De boom dient een verzorgingssnoei te krijgen om dit te milderen. Op termijn kan besloten worden tot een kruinsnoei (kruinreductie) als de kruin te zwaar zou worden ten opzichte van de stam en er gevaar zou optreden voor omwaaien.

De spijkers in de stam dienen omzichtig behouden te worden. Indien het (individueel) gebruik als fetisjboom wordt voortgezet, vormt dit geen beletsel, zolang evenwel de draagkracht voor de boom niet overschreden wordt.

In geval van conditie- of vitaliteitsverlies van de op enen (stam) gezette meidoorn moet er een expertiseverslag worden opgesteld door een deskundige boomverzorger en moeten de daarin vervatte maatregelen worden uitgevoerd. Deze werken mogen niet worden aangevat zonder een toelating van het agentschap Onroerend Erfgoed of, zoals vermeld in artikel 6.4.4, §1 eerste lid van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, van de erkende onroerenderfgoedgemeente.

Voor de weggapel dient op korte termijn voorzien te worden in een restauratieve ingreep waarbij de beschreven bouwkenmerken, inclusief de interieurelementen bewaard blijven. Teneinde de stabiliteitsproblemen op te lossen dient de draagkracht van de fundering verbeterd te worden. Door aanpassingen aan het wegdek, waarbij het asfaltdek is verbreed en voorzien van een betonnen afvoergoot, is de standplaats van de spijkerboom enigszins aangetast. Tegelijk met de restauratie van de weggapel kan de standplaats best hersteld worden door de wegverharding beperkt terug te dringen en opnieuw regenwaterinfiltratie mogelijk te maken. Tegelijk kan ook het verkeersbord, dat aangeeft dat de insteekweg doodlopend is, dieper langs de insteekweg verplaatst worden. Hiermee kan de beeldrelatie van het thans enigszins verstoorde ensemble van spijkerboom en weggapel verbeterd worden.

Na restauratie van de weggapel dient voorzien te worden in een terugkerend beheer van regelmatig kalken.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het plaatsen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van tijdelijke publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m², aan te brengen;

- 3° het plaatsen of wijzigen van boven- en ondergrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
- 4° het plaatsen of wijzigen van afsluitingen, met uitzondering van gladde schrikdraad en prikkeldraad met houten, ontschorste smalle palen, ten behoeve van veekering;
- 5° het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van wegen en paden;
- 6° elke reliëfwijziging van de bodem, wijziging van het hydrografisch netwerk of werk dat impact kan hebben op het grondwaterpeil;
- 7° het vellen of beschadigen van bomen en struiken, met uitzondering voor dode bomen, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken tot gevolg kan hebben;
- 8° het aanleggen of wijzigen van verharding of het uitbreiden van bestaande verhardingen;
- 9° het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
- 10° het organiseren van grote activiteiten, die het normaal gebruik van het beschermd onroerend erfgoed overstijgen;
- 11° het gebruiken van chemische verdelgingsmiddelen, groeiremmers, groeistimulators, hormonale behandelingen, thermische onkruidverdelgers of andere verdelgingsmiddelen;
- 12° het achterlaten van slib;
- 13° het omzetten van akker- of grasland naar bos;
- 14° het gebruik van bestrijdingsmiddelen op grasland en wegbermen, uitgezonderd voor de pleksgewijze bestrijding van distels en brandnetels.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel,

11 APR. 2016

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS